

+

Homilie op 29-07-2018, 17^e Zondag door het jaar, Jaar B.

Dierbaren,

Vandaag zijn we begonnen met een onderbreking van de lezing van het evangelie volgens Marcus. Voorlopig wordt Johannes gelezen; vandaag de broodvermenigvuldiging, en daarna Jezus' rede over het Brood uit de hemel, het levende Brood, dat Hijzelf is, en dat Hij ons schenkt in de H. Eucharistie. Dat is een rede waarvan alleen Johannes verhaalt. Maar ook de broodvermenigvuldiging van vandaag wordt door Johannes met heel eigen accenten weergegeven.

Zo is hij de enige van de evangelisten die vermeldt, waar de vijf broden en de twee vissen vandaan komen: "*Andreas, de broer van Simon Petrus, merkte op: 'Er is hier wel een jongen met vijf gerstebroden en twee vissen...'*" (Joh 6,9). Op het eerste gezicht misschien een onbelangrijk detail. Maar als we wat nauwkeuriger toezien, blijken er in die simpele halfzin toch twee bijzonderheden te staan.

Allereerst: die "*jongen*". In het Nederlands een doodnormaal woord. Maar de Griekse term die hier in de grondtekst gebruikt wordt, komt in heel het Nieuwe Testament enkel op deze plaats voor. En in het Oude blijkt het onder meer de gebruikelijke aanduiding te zijn voor de dienaar van Elisa, die we tegenkwamen in onze eerste lezing, en die hem zei: "*Hoe kan ik dat nu voorzetten aan honderd man (2 Kon 4,43)?*"

Vervolgens spreekt alleen Johannes over vijf "*gerstebroden*". Ook dit is iets bijzonders: gewoonlijk at men tarwebrood; gerst werd voornamelijk als veevoer gebruikt, en daarnaast werd er goedkoop brood van gebakken, vooral voor de armen. En opnieuw zien we een parallel met onze eerste lezing, waar aan Elisa "*twintig gerstebroden*" (2 Kon 4,42) werden aangeboden.

Het ligt dus voor de hand om te veronderstellen, dat Johannes bij zijn relaas van de broodvermenigvuldiging stilzwijgend heeft willen verwijzen naar onze eerste lezing, die er inhoudelijk natuurlijk ook heel dicht bij staat.

Voor een goed begrip van die eerste lezing is het overigens van belang om te weten, dat een "brood" destijds in Palestina veel kleiner was dan tegenwoordig bij ons: het kwam meer in de richting van ons "broodje". Met twintig van onze broden zou je een heel eind komen voor honderd man, maar toen had je per persoon waarschijnlijk ongeveer drie van die kleine "broden" nodig, zoals Jezus lijkt te suggereren in een parabel, waar iemand zegt: "*Vriend, leen mij drie broden, want een vriend van mij is van een reis bij mij aangekomen, en ik heb niets om hem voor te zetten*" (Lc 11,5-6). Twintig broden was dus de gewone hoe-

veelheid voor een man of zeven, en met de vijf uit het evangelie kwam je niet verder dan hooguit twee. Maar Elisa had honderd mannen te gast, en Jezus vijfduizend, plus vrouwen en kinderen, naar wier aantal we alleen maar kunnen raden... *“Hoe kan ik dat nu voorzetten aan honderd man (2 Kon 4,43)?”* *“Maar wat betekent dat voor zo’n aantal (Joh 6,9)?”*

“Zo spreekt de Heer”, zei Elisa, *“zij zullen eten en overhouden”* (2 Kon 4,43). Jezus in het evangelie, zegt niet: zo spreekt de Heer. Hij is zelf de Heer. Hij spreekt en handelt op eigen gezag, onder dankzegging, in volmaakte eenheid met de Vader en de H. Geest. Ieder kon eten, *“zoveel men maar wilde”*, en er bleven nog *“twaalf manden met brokken”* (Joh 6,11.13) over.

“Toen de mensen het teken zagen dat Hij had gedaan, zeiden ze: ‘Dit is stellig de profeet die in de wereld moet komen’ (Joh 6,14). Ja, wat Jezus had gedaan was geen stunt, maar een teken. En een teken vraagt erom, verstaan te worden. Het verwijst naar iets anders. Wat Jezus doet, laat ons zien wie Hij ten diepste is, als Zoon van God de Vader, in de Liefde van de H. Geest. Het toont ons Gods scheppende almacht, en zijn liefdevolle zorg voor ons, mensen. Het is zijn vreugde, om ons gelukkig te maken door zijn gaven, zijn bovenmate gulle gaven, zoals de Heer dat ook al had getoond bij zijn eerste wonder, op de bruiloft van Kana (vgl. Joh 2,1-11). Zoals Hijzelf eens zei: *“Het is zaliger te geven dan te ontvangen”* (Hand 20,35). Nee, Jezus was geen stuntman. Het was er Hem niet om te doen, om zoveel mogelijk opzien te baren en in de publiciteit te komen. Johannes laat het duidelijk zien aan het eind van ons evangelie: *“Daar Jezus begreep, dat ze zich van Hem meester wilden maken om Hem mee te voeren en tot koning uit te roepen, trok Hij zich weer in het gebergte terug, geheel alleen”* (Joh 6,15).

Misschien dromen we bij deze tekst spontaan een beetje weg, met de gedachte: hoe zou dat geweest zijn, als Hij wel tot koning uitgeroepen was? Een stukje hemel op aarde?

Jezus wist, dat Hij koning was: *“Ja, koning ben Ik”* (Joh 18,37), zei Hij later tegen Pilatus. Maar ook: *“Mijn koningschap is evenwel niet van hier”* (Joh 18,36). Hij was *“de koning van de Joden”* (Joh 19,19) zoals Pilatus schreef, maar niet alléén van de Joden: *“Alwie uit de waarheid is, luistert naar mijn stem”* (Joh 18,37).

Dierbaren, mogen ook wij uit de waarheid zijn. Mogen ook wij luisteren naar zijn stem, en Hemzelf ontvangen, het *“echte Brood uit de hemel”* (Joh 6,32), met heel het vuur van de Liefde die zijn Geest ook in onze harten heeft uitgestort (vgl. Rom 5,5). Amen.